

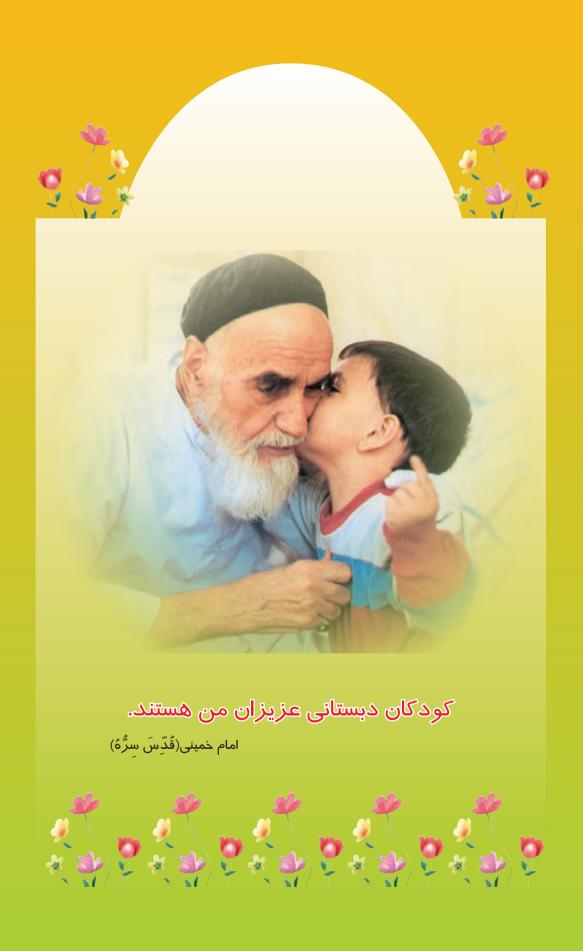
وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامهریزی آموزشی

ضمیمهی هدیدهای اَسمان (تعلیم و تربیت اسلامی) (ویژهی اهل سنّت) ـ دوم دبستان ـ۲۱۹	نام کتاب :
سازمان پژوهش و برنامهریزی آموزشی	پدیدآورنده :
دفتر تألیف کتابهای درسی عمومی و متوسطه نظری	مدیریت برنامه ریزی درسی و تألیف :
حیدر الماسی (مؤلف) با همکاری مولوی نذیر احمد سلامی	شناسه افزوده برنامهريزي و تأليف :
ادارهی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی	مديريت آمادهسازي هنري :
احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد)ـ حسین	شناسه افزوده آمادهسازي :
و هابي (طراح گرافيک)_فرهاد سليماني، حميدرضا همتي (عکاس)_راحله زادفتحاله (صفحه اَرا)_	
صادق صندو قی، محمدحسن معماری، مهدیه صفایی نیا، صبا صفا (تصویرگران)_ زهرا ایمانی نصر،	
پری ایلخانیزاده، شهلا دالایی، زینت بهشتی شیرازی، ناهید خیام باشی، فاطمه رئیسیان فیروز آباد	
(امور آمادهسازی)	
تهران : خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)	نشانی سازمان :
تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱ مورنگار : ۹۲۶۶ ه ۸۸۳، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹	
شرکت افست : تهران ـ کیلومتر ۴ جاذهی أبعلی، پلاک ۸، تلفن : ۹۳ و ۷۷۳۳۹،	ناشر:
دورنگار : ۹۷ • ۷۷۳۳۹، صندوق پستی : ۴۹۷۹_ ۱۱۱۵۵	
شركت افست «سهامي عام» (www.Offset.ir)	چاپخانه :
چاپ یازدهم ۱۴۰۲	سال انتشار و نوبت چاپ:
بر ای دریافت فایل pdf کتابهای درسی به پایگاه کتابهای درسی به نشانی www.chap.sch.ir و	
بر ای خرید کتابهای درسی به سامانه فروش و توزیع مواد أموزشی به نشانی www.irtextbook.ir	
یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.	

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر، به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

شابک ۵ - ۲۲۹ - ۵ - ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵ - 2290 - 5 مابک ۱SBN 978 - 964 - 05 - 2290

فهرست

درس ۵ وضو می گیریم.....۱

درس ۹ اهلبیت و یاران پیامبر۵

درس ۱۰ نماز بخوانیم.....۱۰

درس ۱۱ دوستدار خوبیها۱۵

درس ۱۲ دوست بچّهها.....۱۹

درس ۱۳ هدیهای به فقیران مدینه۲۳

درس ۱۴ خانوادهی مهربان.....۱۴

درس ۱۷ وقت نمازت

درس ۱۹ جشن بزرگ۳۴

صدای خوش مؤذّن بلند میشود: اَللّٰهُ اَکبر هنگام نماز است. میخواهم با خدای مهربانم حرف بزنم. باید خود را آماده کنم.

دستهایم را خوب میشویم.

نیّت میکنم که وضو بگیرم و صورتم را با آب زدن بر آن، از بالا به پایین میشویم.

بعد دست راستم را از کف دست تا آرنج، سه بار میشویم. سپس دست چپم را.

سپس سرم را مسح میکشم.

حالا نوبت شستن پاهاست. اوّل پای راست و سپس پای چپم را تا قوزک میشویم.

مادرم همیشه می گوید در وضو گرفتن دقّت کنم تا پاکیزه باشم و برای خواندن نماز آماده شوم.

چون پیامبر مهربانمان به این کار دستور داده است.

با راهنمایی معلّم، در حیاط مدرسه وضو بگیرید.

امین و مینا میخواهند این شکلها را به ترتیب شماره گذاری کنند. شما هم به آنها کمک کنید.

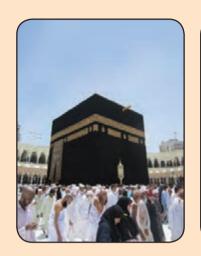

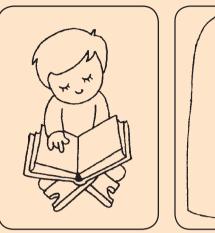

برای چه کارهایی وضو میگیریم؟

رایرای

برای

همراه با خانواده

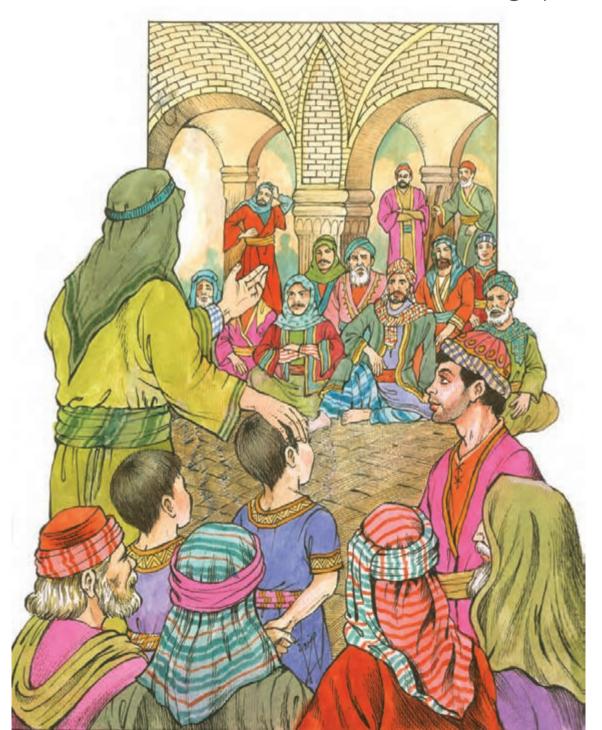
با کمک پدر یا مادر، وضو را در خانه تمرین کنید. سپس یکبار وضو بگیرید و از آنها بخواهید جدول زیر را برای شما کامل کنند.

عملکرد من			
خوب	خیلی خوب	مراحل وضو	
	✓	۱_نیّت	
		۲_ شستن صورت	
		۳_ شستن دستها	
		۴_ مسح سر	
		۵ــ شستن پاها	
* (

پیامبر، سرپرست و پدر خانوادهای بزرگ بود. او همسران و فرزندانش را بسیار دوست داشت. همسری مانند خدیجه که با محبّت فراوان، ثروتش را در راه اسلام خرج کرد؛ و همسری مانند عایشه که سعی می کرد سخنان پیامبر را خوب

یاد بگیرد و آنها را برای مسلمانان تکرار کند.

فرزندان پیامبر مانند فاطمه، رقیّه، امّ کلثوم و قاسم نیز پدرشان را دوست داشتند.

همسران پیامبر و فرزندان او را اهل بیت پیامبر مینامیم.

وقتی فاطمه، دختر بسیار عزیز پیامبر با علی ازدواج کرد و حسن و حسین به دنیا آمدند، جمع خانواده بزرگتر شد.

پیامبر نوههایش را بسیار دوست داشت. هنگامی که روی منبر برای مردم سخنرانی می کرد، حسن و حسین را روی پای خود مینشاند و اجازه نمیداد کسی آنها را جدا کند.

پیامبر خدا این دو برادر را بسیار میبوسید و میفرمود: آنها سَروَرِ اهل بهشت هستند. دوستان پیامبر را اصحاب پیامبر مینامیم. دوستان خوبی مانند ابوبکر، عمر، عثمان و علی.

پیامبر برای یاران و اصحابش نیز بهترین دوست بود و به همهی آنها محبّت می کرد.

دربارهی سلمان فارسی که ایرانی بود، میفرمود: سلمان از اهل بیت ما است. او با یارانش با مهربانی سخن می گفت و از آنها تعریف می کرد؛ و به مسلمانان سفارش می کرد که یارانش را دوست بدارند. چون آنها یار و یاور ییامبر در خوشیها و سختیها بودند.

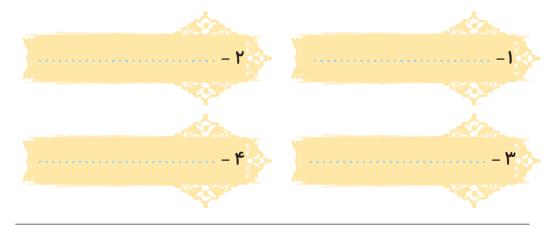
اهل بیت و یاران پیامبر چگونه انسانهایی بودند که خدا و پیامبرش، آنها را اینهمه دوست داشتند؟

من هم مثل بزرگ ترها، هر وقت نام اهل بیت و اصحاب پیامبر را بر زبان می آورم، برای مردان بگویم: «رضیالله عنها» و برای زنان بگویم: «رضیالله عنها»

برخورد پیامبر با نوههایش، حسن و حسین چگونه بود؟

۱_ یعنی خداوند از او خشنود باشد.

یک کار خوب

ما مسلمانان هر روز در تشهّد نمازمان به پیامبر و اهل بیت او درود میفرستیم و می گوییم:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَ عَلَىٰ آلِ مُحَمَّد»

يعنى

چند روزی است ماهان با دقّت به نماز خواندن پدر نگاه میکند.

پدر، سورهی حمد و توحید و دیگر قسمتهای نماز را به او یاد داده است.

حالا ماهان احساس مي كند نماز را به خوبي ياد گرفته است.

یک روز پدرش می گوید: وقت آن رسیده که دو رکعت نماز با هم بخوانیم.

و از ماهان می پرسد: یک نماز دو رکعتی چگونه است؟

ماهان خوش حال می شود و می گوید: وضو می گیرم و با لباس مناسب، رو به قبله آرام می ایستم.

نیّت میکنم دو رکعت نماز را برای خشنودی خدا بخوانم.

دستها را تا نزدیک گوشها بالا می آ ورم و می گویم «اَللّٰهُ اَکبَر»

سیس دست راستم را روی دست

چیم می گذارم. سورهی حمد و پس

آنگاه برای رکوع خم میشوم ا

بعد از رکوع میایستم.

سپس به سجده میروم.

آنگاه مینشینم و دوباره به سجده میروم.

بعد میایستم و رکعت دوم را مانند رکعت اوّل میخوانم. بعد از سجدهی دوم مینشینم و تشهّد میخوانم. و در پایان نماز، سلام میدهم.

پدر لبخند میزند ومی گوید: آفرین پسرم! بهترین راه حرف زدن با خدای مهربان، خواندن نماز است.

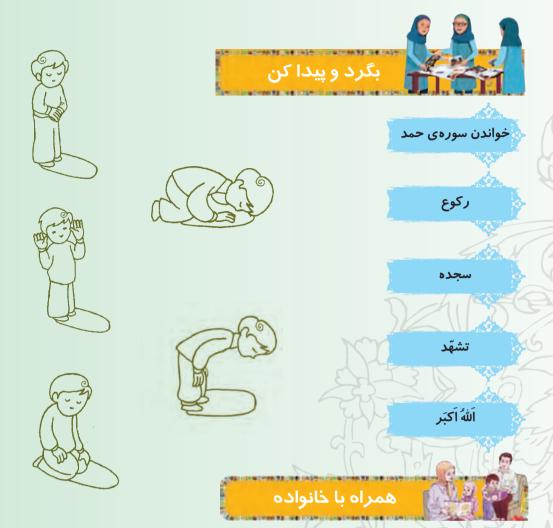

«رفتيم با هم»

مــن و سمـــانــه	زینب و نرگس
نمازخانه	رفتيم با هم
آمد دبستان	امـــام مسجــد
بــا روی خنــــــدان	رفت تـوی مـحـراب
اَلله اکــــــــر	خدا بـزرگ اســت
با او بـــرابـــــــر	کســـی نباشــد
شکر خــداونــــد	اَلْـحَــمْـــدُ لِله
با خویش پیــونـــد	کـــه داده مــا را
ما مـــي پر ستيــــم	اِیسّاک نَعْ بُد
تــا زنــده هستيــم	فقط خـــدا را
چه خوب و زیباست	نـمــــاز خوانــــدن
فروغ دلهاســـت	يـاد خــــداونــــد

سیّد احمد زرهانی

امشب در خانه ی ما جشن کوچکی برپاست.مادر غذای خوشمزهای درست کرده و پدر شیرینی خریده است. من و برادرم مهدی، نماز خواندن را یاد گرفتهایم. این جشن به خاطر من و اوست. با خودم می گویم...

تمرين كنيم

یک نماز دو رکعتی را با کمک معلّم در کلاس تمرین کنید و جلوی هم کلاسیهای خود بخوانید.

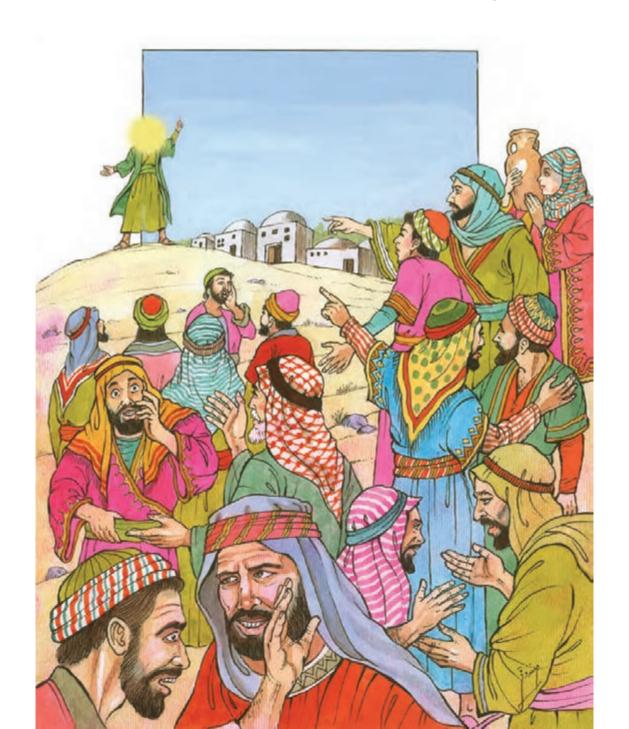
خاطره

اوّلین نمازی که خواندم

خبر تازهای در شهر پخش شده بود.

مردم مکّه، دهان به دهان آن را به یکدیگر میرساندند، تا اینکه این خبر مهم به ابوبکر (رضیالله عنه) رسید.

او شنیده بود که یکی از دوستانش، محمّد امین مردم را به خداپرستی و انجام کارهای نیک دعوت میکند.

ابوبکر صدّیق (رضیالله عنه) با شتاب خود را به او رساند و دربارهی آنچه شنیده بود، از او سؤال کرد.

محمّد امین پاسخ داد: درست است. من پیامبر خدا هستم و اکنون تو را به پرستش او دعوت میکنم.

فقط او را عبادت كن و تنها از او كمك بخواه؛

و در این راه همراه و دوست من باش!

همین که ابوبکر (رضیاللّه عنه) این سخنان را از محمّد امین (صلّی اللّه علیه و علی آله) شنید، مسلمان شد و او را به عنوان پیامبر پذیرفت.

بدانيم

اوّلین خلیفه و جانشین پیامبر، ابوبکر صدّیق (رضیاللّٰهعنه) در مکّه به دنیا آمد.

او از دوستان صمیمی پیامبر بود که دخترش عایشه (رضیاللّه عنها) را به ازدواج آن حضرت در آورد.

پیامبر، ابوبکر (رضیاللَّهعنه) را بسیار دوست داشت و در هجرت از مکّه به مدینه، او همراه پیامبر (صلّی الله علیه و علی آله) بود.

ابوبکر (رضیالله عنه) مردی مؤمن، مهربان و خوش اخلاق بود. او قبل از خلافت، به خانهی فقیری پیر و ناتوان میرفت، خانهاش را تمیز می کرد و کارهایش را انجام می داد. لازم است بدانیم که او این کار را در زمان خلافت هم ادامه می داد.

سرانجام او در سال ۱۳ هجری در مدینه از دنیا رفت و در کنار قبر پیامبر (صلّی الله علیه و علی آله) به خاک سپرده شد.

ابوبكر صدّيق (رضىاللهعنه) دعوت پيامبر را پذيرفت و مسلمان شد، زيرا....

من هم دوستدارِ پيامبر باشم، پس....

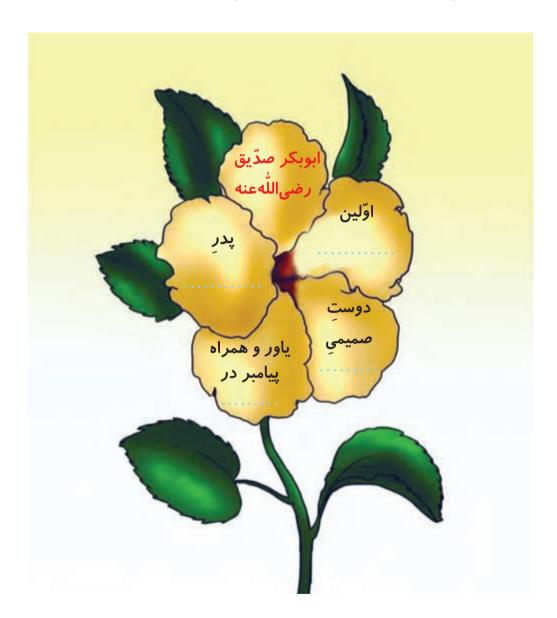

داستانهایی را که از زندگی ابوبکر صدّیق (رضیاللّهعنه) شنیدهاید، برای دوستان خود تعریف کنید.

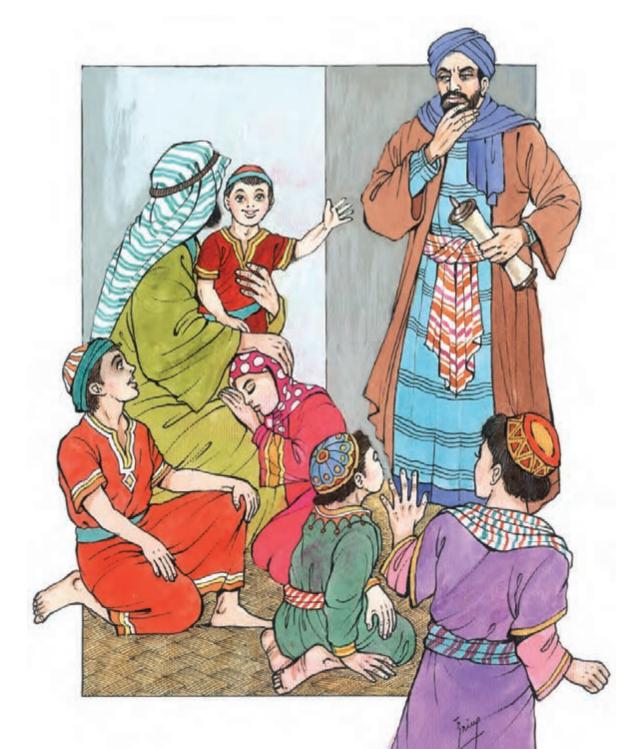

امین و مینا میخواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند.

عمر فاروق مردی را حاکم یکی از شهرها کرد. قرار بود آن مرد برای گرفتن دستور خلیفه، نزد او بیاید.

وقتی که آن مرد به خانهی عمر آمد، دید که با بچّههایش بازی میکند، آنها را نوازش میکند و میبوسد.

مرد با تعجّب پرسید:

ای امیر مؤمنان! شما فرزندانت را میبوسی؟!

به خدا قسم من هیچکدام از بچّههایم را نبوسیدهام!

عمر فاروق (رضی الله عنه) وقتی این سخن را از آن مرد شنید، به او گفت: تو که نسبت به فرزندان خود چنین هستی، حتماً نسبت به مردم بیرحم تر خواهی بود و نمی توانی حاکم خوبی برای آنها باشی. پس اجازه نداد که آن مرد، حاکم شود.

بدانيم

عمر فاروق، دومین خلیفه از خلفای راشدین در مکّه به دنیا آمد. او مردی با تقوا و عادل بود و تمام تلاش خود را انجام میداد تا مردم در راحتی و آسایش زندگی کنند.

او ده سال با عدالت خلافت کرد و سرانجام در سال ۲۳ هجری، هنگام نماز صبح به دست فردی گمراه در مسجد به شهادت رسید و در کنار قبر پیامبر و ابوبکر صدّیق در مدینه به خاک سپرده شد. عمر، پدر یکی از همسران پیامبر به نام حفصه است.

اگر عمر فاروق (رضیاللهعنه) به آن مرد اجازه میداد حاکم شود، آن مرد با مردم چه میکرد؟

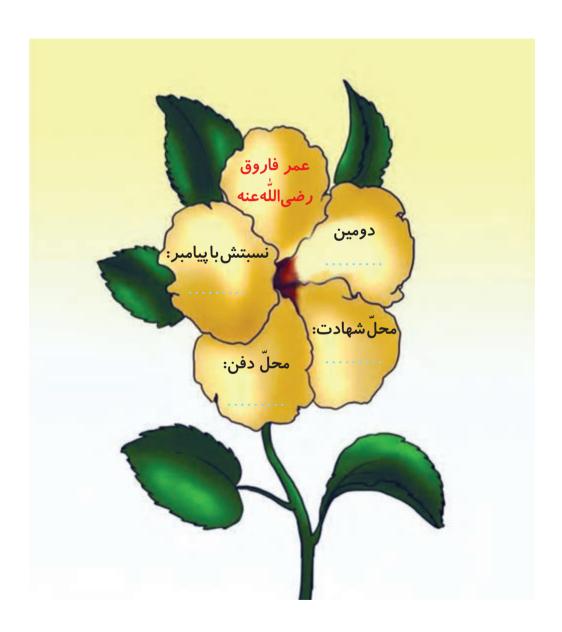

از داستان «دوست بچّهها»، چه چیزهایی یاد میگیریم؟

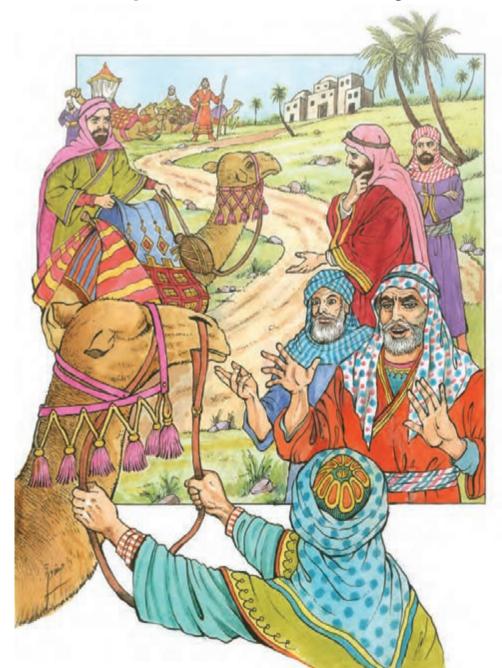
به امین و مینا کمک کنید تا جاهای خالی را کامل کنند.

در زمان خلافت ابوبکر صدّیق، قحطی شدیدی در شهر مدینه پیش آمد. مردم، مخصوصاً نیازمندان در سختی زندگی میکردند. روزی ابوبکر با امیدواری فراوان گفت: خداوند، فردا شما را نجات میدهد. روز بعد، کاروانی به شهر نزدیک میشد. همین که تاجران خبردار شدند که کاروان، مقدار زیادی خوراکی با خود به همراه دارد، با عجله به سویش رفتند.

عثمان ذی النّورین (رضی الله عنه)، صاحب کاروان بود و در ابتدای آن حرکت می کرد. تاجران از او خواستند تا کالاهایش را به آنها بفروشد.

عثمان از یکی از آنها پرسید: چقدر به من سود میدهی؟

او پاسخ داد: در مقابل ۱۰ درهَم ٔ کالا، ۱۲ درهم میدهم.

عثمان گفت: بیشتر از این به من میدهند.

دیگری گفت: من در برابر ۱۰ درهم کالا، ۱۵ درهم میدهم.

عثمان ادامه داد: از این بیشتر دادهاند!

آنها با تعجّب گفتند: ما تاجران و ثروتمندان مدینهایم. چه کسی سود بیشتری به تو داده است؟!

او پاسخ داد: خداوند در مقابل یک درهم، ده درهم به من میدهد. آیا شما بیشتر از این سود میدهید؟!

وقتی کاروان به شهر رسید، او با صدای بلند اعلام کرد: تمام بار این کاروان را به فقیران مدینه هدیه میکنم.

بدانيم

عثمان ذی النّورین، سومین خلیفه از خلفای راشدین در مکّه متولّد شد. مدّتی از دعوت پیامبر به اسلام نگذشته بود که به آن حضرت ایمان آورد. عثمان (رضی الله عنه) مردی مهربان و بسیار بخشنده بود و به فقیران کمک میکرد. پیامبر، دو دختر خود به نامهای رقیّه و امّ کلثوم را یکی پس از دیگری به ازدواج او در آورد.

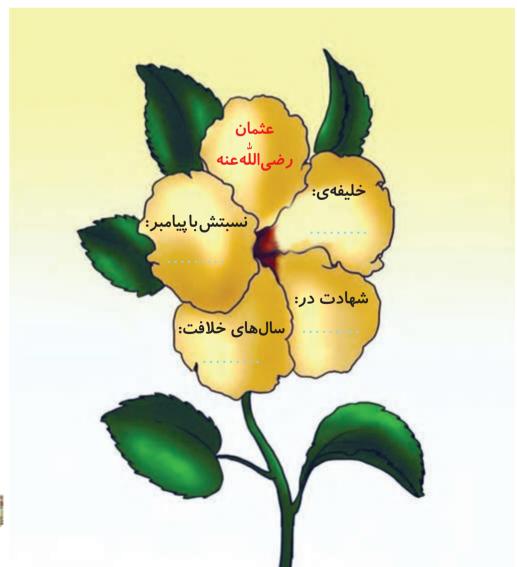
او دوازده سال خلافت کرد و سرانجام در سال ۳۵ هجری، در مدینه و هنگام قر آن خواندن، به شهادت رسید.

پیامبر، عثمان را دوست داشت که دو دخترش را به ازدواج او در آورد.

امین و مینا میخواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند. به آنها کمک کنید.

یکی از دوستان صمیمی امیر مؤمنان علی (رضی الله عنه)، زمینی را به او بخشید. امیر مؤمنان، زمین کنار آن را هم خرید و با این کار زمین او بزرگ تر شد. چند کار گر مشغول به کار شدند تا در آن زمین چاه آبی بکنند.

آنها زمین را می کندند که ناگهان آب گوارایی از دل زمین جوشید. کارگران به ساحب زمین خبر دادند.

امیرالمؤمنین خدا را سپاس گفت و فرمود: «این آب، مایهی آسایش و شادی مردم خواهد شد.»

سپس با صدای بلند ادامه داد: «ای مردم! من این زمین و چاه آب را به فقیران و کودکان یتیم بخشیدم.»

وقتی امیر مؤمنان به خانه برگشت و ماجرا را برای همسر خود و فرزندانش تعریف کرد، همگی خوش حال شدند.

این خانوادهی مهربان، بارها با بخششهای خود، نیازمندان و کودکان بیسر پرست را شاد کرده بودند.

بدانيم

على ابن ابوطالب، چهارمين خليفه از خُلَفاى راشدين است. او در همان روزهاى اوّل دعوت رسول خدا (صلّى الله عليه و على آله) ايمان آورد و پيامبر، دختر محبوبش فاطمه (رضى الله عنها) را به ازدواج او درآورد. ايشان مردى بسيار مهربان، شجاع، سخنور، دانا و عادل بود و پس از شهادت عثمان ذى النّورين (رضى الله عنه) به خلافت رسيد.

امیرالمؤمنین (رضی الله عنه)، سرانجام در ماه رمضان سال ۴۰ هجری در مسجد کوفه به شهادت رسید و در شهر نجف به خاک سیرده شد.

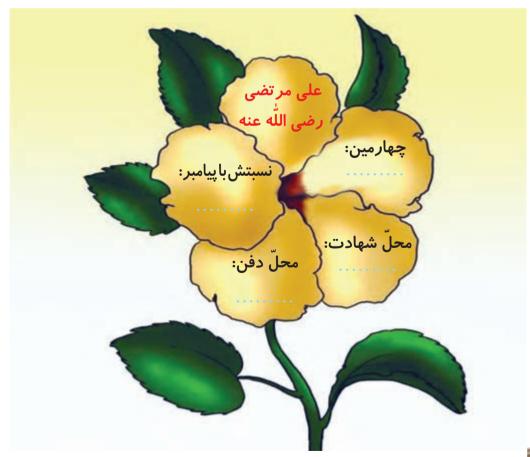

من هم مانند اميرالمؤمنين على (رضى الله عنه) و خانوادهاش

به امین و مینا کمک کنید تا جاهای خالی را کامل کنند:

امیر مؤمنان علی (رضی الله عنه) پس از بازگشت به خانه، چگونه ماجرای زمین را برای خانوادهاش تعریف کرد؟
ً کار خوب یک کار خوب
اگر بخواهی برای امیرالمؤمنین (رضی اللّه عنه) و خانوادهی خوبش نامهای بنویسی، -
چگونه از آنها تعریف میکنی؟

وقت نمار

قوقولى قوقو...

این صدای خروس همسایه است. صبح زود پیش از طلوع خورشید، از خواب بیدار میشوم.

پس از وضو گرفتن و پوشیدن لباسی تمیز، نماز میخوانم و بهترین سخنان را با خدا میگویم.

چقدر از کارم خوش حالم. ساعتی دیگر، خورشید بر من لبخند میزند.

هنگام ظهر شده است.

خورشید هم که مانند من به کار مشغول بوده، حالا به وسط آسمان رسیده است. باز هم صدای خوش مؤذّن مسجد را میشنوم.

دوباره وقت گفتن بهترین سخنان با خداست.

همهی ستایشها، شایستهی پروردگار جهان است...

خورشید سفرش را در آسمان ادامه داده و به جایی رسیده که سایه ی درختان را بلندتر کرده است.

من هم با نماز عصر میخواهم نشان دهم که خدای خورشید را دوست دارم.

خورشید از چشمانم پنهان و دور شده، امّا هوا هنوز کاملاً تاریک نشده است. من هم با ادب، نماز مغرب می خوانم و به خدایم می گویم: تویی که برای همیشه می مانی. اَلتَّحِیّاتُ لِلّٰه.

اثری از سرخی کنارهی آسمان نمانده است. ستارگان چشمک می زنند و تاریکی شب را به یکدیگر و به من نشان می دهند. این وقت را عشاء می گویند.

وضو می گیرم و بار دیگر نماز میخوانم.

پس از نماز به خدا میگویم: خدای خوبم! در تاریکی هم تو را فراموش نمیکنم.

من امروز پنج بار پس از وضو گرفتن، با خدایم صمیمانه گفت و گو کردم. با نمازهای صبح،

نماز ظهر را با دوستان خوبم در مدرسه بخوانم. نماز جماعت چه لذّتی دارد!

سرود بیداری

الله اکبیسر یک بار دیگر از خواب، بلبیل هم غنچه، هم گل گنجشک زیبیا گنجشک زیبیا شکر خیدا را بر چهره لبخنید بر خییز فرزند!

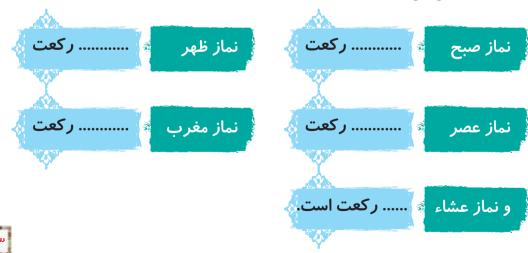
صبح است، صبح است
برخیـــز از خـــواب
پیش از تو بـرخاسـت
بیــدار گشتـــه
با جیــک و جیکـش
پیـش از تـو گفتــه
صبــح اســت و دارد
وقت نمــاز اســت

مصطفى رحماندوست

امین با لبخند از مینا میپرسد: مینا جان! تو میدانی نمازهای پنج گانه، هر کدام چند رکعت است؟

مینا با مهربانی می گوید:

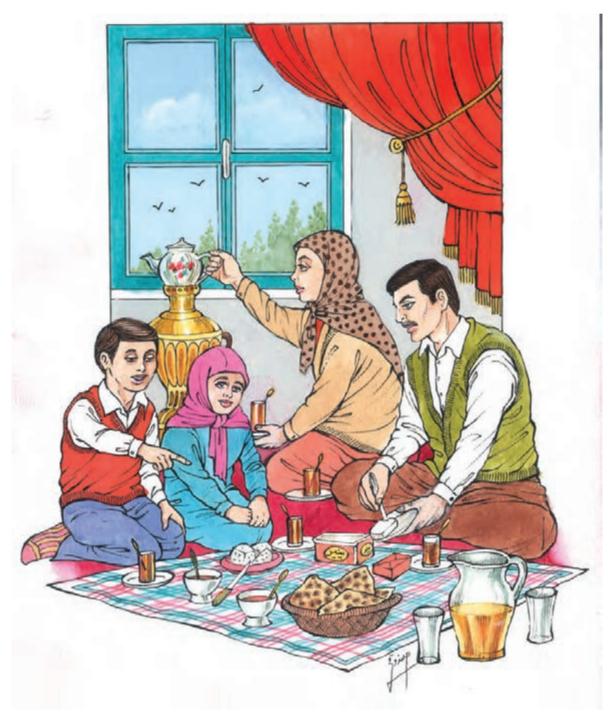

همهی ما خوشحال هستیم.

بوی خوش غذا تمام خانه را فراگرفته است. پدر مرا میبوسد و میگوید:

امروز عید بزرگ مسلمانان، عید فطر است. از اینکه امسال توانستی در ماه مبارک رمضان روزه بگیری، خوش حالم.

مادر که از صبح زود آشپزی را شروع کرده است، نان و پنیر و چای را بر سفره می گذارد. با شادمانی صبحانه میخوریم و خود را برای رفتن به مسجد آماده می کنیم.

امام جماعت در محراب نشسته است.

مردم با لباسهای تمیز و معمولاً سفید به مسجد میآیند. بوی عطر در همه جا پیچیده است.

کمکم مسجد پُر میشود و همه برای خواندن نماز عید فطر آماده میشوند. بعد از نماز، امام مسجد با سخنان خود دل مردم را شاد میکند. او از یاداش روزه و زیباییهای بهشت برای مردم سخن میگوید.

Charles and the Control of the Contr	 	200
/ .		25.0
حسن بدنديم	24	100
جشن بگیریم	- 55	40.00
	- 40	Charles P. J.

بچّهها! بیایید با هم برای عید فطر امسال، برنامهای تهیه کنیم.

١ – من و دوستم	•••
ـــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	•••
-۳	•••
	••••
-δ	

یک کار خوب

دوست دارم در سالهای آینده، مانند بزرگ ترها شش روز بعد از عید فطر را روزه بگیرم و دعا کنم که......